

DECIZIA nr. 23 din 28 ianuarie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#)

EMITENT

• **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 361 din 24 aprilie 2025**

Data intrării în vigoare 24-04-2025

Marian Enache	- președinte
Mihaela Ciocină	- judecător
Cristian Deliorga	- judecător
Laura-Iuliana Scântei	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Oana-Cristina Puică	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Nicoleta-Ecaterina Eucarie.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#), excepție ridicată de Nicolae Mavrodin în Dosarul nr. 7.605/256/2019* al Judecătoriei Medgidia și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 136D/2020.
2. La apelul nominal lipsește autorul excepției, față de care procedura de înștiințare este legal îndeplinită.
3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate. Astfel, susține că aceasta este, în principal, inadmisibilă, întrucât autorul excepției este nemulțumit, în realitate, de modul de aplicare a textului de lege criticat, iar, în subsidiar, neîntemeiată, invocând, în acest sens, jurisprudența în materie a Curții Constituționale, și anume [Deciziile nr. 63 din 24 februarie 2022](#) și [nr. 715 din 12 decembrie 2023](#).

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Încheierea din 21 ianuarie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 7.605/256/2019*, Judecătoria Medgidia a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#). Excepția a fost ridicată de Nicolae Mavrodin într-o cauză având ca obiect o cerere de liberare condiționată.
5. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține, în esență, că dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#) încalcă principiile constituționale privind calitatea legii, egalitatea cetățenilor în fața legii, dreptul la un proces echitabil și reglementarea prin lege organică a infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora. Astfel, arată că, în opoziție cu dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. a\)-c\) din Codul penal](#), care prevăd condiții obiective ce trebuie să fie întrunite în vederea liberării condiționate, textul de lege criticat reglementează o condiție subiectivă a cărei îndeplinire este lăsată la aprecierea instanței judecătorești, respectiv aceea ca instanța să aibă convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate. Susține că textul de lege criticat a determinat o jurisprudență neunitară a instanțelor judecătorești în materia liberării condiționate, caracterizată prin pronunțarea unor soluții diferite în cazuri similare. De asemenea, consideră că dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#) nu permit destinatarilor legii, care au niveluri de școlarizare/pregătire diferite, să prevadă efectele aplicării lor.
6. Judecătoria Medgidia apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că este atributul exclusiv al legiuitorului să reglementeze condițiile în care poate fi acordată liberarea condiționată și mijloacele de stimulare a persoanelor condamnate în vederea îndeplinirii scopurilor pedepsei, liberarea condiționată nefiind un drept al acestora, ci doar o vocație pe care o au prin voința legiuitorului.
7. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.
8. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

9. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor [art. 146 lit. d\) din Constituție](#), precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

10. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#), care au următorul cuprins: „(1) Liberarea condiționată în cazul închisorii poate fi dispusă, dacă: [...] d) instanța are convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate.”

11. În susținerea neconstituționalității dispozițiilor de lege criticate, autorul excepției invocă încălcarea prevederilor constituționale ale [art. 1 alin. \(5\)](#) referitor la calitatea legii, ale [art. 16 alin. \(1\)](#) privind egalitatea cetățenilor în fața legii, ale [art. 21 alin. \(3\)](#) referitor la dreptul la un proces echitabil și ale [art. 73 alin. \(3\) lit. h\)](#) privind reglementarea prin lege organică a infracțiunilor, pedepselor și a regimului executării acestora.

12. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#) au mai fost supuse controlului de constituționalitate prin raportare la aceleași prevederi din Constituție invocate și în prezenta cauză și față de critici similare. Astfel, prin [Decizia nr. 63 din 24 februarie 2022](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 682 din 8 iulie 2022, Curtea a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#), pentru argumentele reținute în paragrafele 22-29 din decizia menționată.

13. Prin [Decizia nr. 63 din 24 februarie 2022](#), precitată, Curtea a constatat, în esență, că cerința reglementată prin dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#) - cu privire la convingerea instanței că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate - înseamnă că organele judiciare au ajuns la concluzia legitimă că persoanele condamnate, în urma executării părților din pedepsele penale dispuse în privința lor, expres prevăzute de lege, au înțeles semnificația și gravitatea faptelor săvârșite și urmările acestora și și-au adaptat comportamentul la normele legale, aspect ce face posibilă liberarea lor condiționată, în condiții de siguranță pentru ceilalți membri ai societății. Prin urmare, Curtea a reținut că dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#) sunt clare, precise și previzibile, fiind în acord cu prevederile constituționale ale [art. 1 alin. \(5\)](#).

14. Referitor la lăsarea la aprecierea instanțelor judecătorești a îndeplinirii condiției prevăzute de dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#) în fiecare cauză în care se solicită liberarea condiționată, Curtea a constatat că aceasta nu încalcă principiul egalității în drepturi, deoarece acest drept al instanței de a verifica, în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele concrete ce pot fi constatate, dacă persoana condamnată și-a îndreptat conduita, ca urmare a executării unei părți din pedeapsa penală privativă de libertate dispusă în privința sa în cadrul unui penitenciar, corespunde însuși scopului instituției liberării condiționate. Aceasta presupune acordarea, în favoarea anumitor persoane condamnate, care au executat o parte din pedepsele penale în stare de detenție, a dreptului de a executa părțile rămase din respectivele pedepse în stare de libertate, cu respectarea anumitor obligații, expres prevăzute de legiuitor, în situația îndeplinirii anumitor condiții, care sunt, de asemenea, prevăzute de lege. Astfel, liberarea condiționată reprezintă o vocație a persoanei condamnate a cărei realizare depinde de îndeplinirea condițiilor anterior referite, printre care și cea criticată de autorul excepției, cerință care nu poate fi verificată decât de către organele judiciare. Prin urmare, legiuitorul a consacrat, în acest caz, dreptul de apreciere al judecătorului cu privire la îndeplinirea condițiilor referitoare la liberarea condiționată, drept care se înscrie în marja sa de apreciere, în concreto, a situației persoanelor condamnate. Acest aspect nu este însă de natură să creeze discriminare între persoanele condamnate care solicită liberarea condiționată, textele criticate aplicându-se, în mod egal, tuturor persoanelor aflate în ipoteza normelor juridice supuse controlului de constituționalitate. De altfel, Curtea a menționat că o eventuală enumerare de către legiuitor, în cuprinsul textului criticat, a tuturor conduitelor ce pot duce la concluzia îndreptării persoanei condamnate, în sensul realizării scopului pedepsei penale, nu este practic posibilă.

15. În ceea ce privește pretinsa încălcare, prin dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#), a prevederilor [art. 21 alin. \(3\) din Constituție](#), Curtea a constatat că acestea nu sunt aplicabile în cauză, întrucât textul de lege criticat reglementează instituții de drept penal substanțial. Or, dreptul la un proces echitabil presupune o serie de garanții, precum egalitatea armelor, dreptul la apărare, accesul la un tribunal imparțial și caracterul contradictoriu al procedurilor, drepturi ce pot fi asigurate doar prin intermediul normelor procesual penale.

16. Prin aceeași [Decizie nr. 63 din 24 februarie 2022](#), Curtea a constatat că, potrivit dispozițiilor [art. 97 alin. \(1\) și \(2\) din Legea nr. 254/2013](#) privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 514 din 14 august 2013, liberarea condiționată se acordă la cererea persoanei condamnate sau la propunerea comisiei pentru liberare condiționată, care este alcătuită din judecătorul de supraveghere a privării de libertate, care este și președintele comisiei, directorul penitenciarului, directorul adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar, directorul adjunct pentru educație și asistență psihosocială și un consilier de probațiune din cadrul serviciului de probațiune competent potrivit legii în circumscripția căruia se află penitenciarul. Conform prevederilor [alin. \(3\) al aceluiași art. 97](#)

, la formularea propunerii de liberare condiționată a persoanei condamnate sunt avute în vedere: fracțiunea din pedeapsă efectiv executată și partea din durata pedepsei care este considerată ca executată, potrivit dispozițiilor [art. 96 din Legea nr. 254/2013](#); regimul de executare a pedepsei privative de libertate în care este repartizată; îndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare, în afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească; conduita persoanei condamnate și eforturile acesteia pentru reintegrare socială, în special în cadrul muncii prestate, al activităților educative, moral-religioase, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale, precum și responsabilitățile încredințate, recompensele acordate și sancțiunile disciplinare aplicate; antecedentele sale penale. De asemenea, conform prevederilor [art. 97 alin. \(6\) din Legea nr. 254/2013](#), propunerea comisiei pentru liberare condiționată este cuprinsă într-un proces-verbal motivat, care cuprinde poziția membrilor comisiei față de propunerea de liberare, iar, potrivit [alin. \(7\)](#) al articolului anterior menționat, la procesul-verbal de propunere a liberării condiționate se anexează, prin grija consilierului de probațiune din cadrul serviciului de probațiune competent potrivit legii în circumscripția căruia se află penitenciarul, recomandările cu privire la măsurile de supraveghere și obligațiile prevăzute de dispozițiile [art. 101 din Codul penal](#) care pot fi aplicate de către instanța de judecată, în cazul în care restul de pedeapsă rămas neexecutat la data liberării persoanei condamnate este de 2 ani sau mai mare.

17. Prin urmare, comisia pentru liberare condiționată constituită potrivit prevederilor [art. 97 din Legea nr. 254/2013](#) are un caracter mixt, administrativ-jurisdicțional, iar procesul-verbal elaborat de aceasta în vederea liberării condiționate a persoanei condamnate are caracterul unei propuneri făcute instanței competente să soluționeze cererea, care, conform dispozițiilor [art. 97 alin. \(10\) din Legea nr. 254/2013](#), este judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul.

18. În aceste condiții, Curtea a constatat că instanța competentă să soluționeze propunerea de liberare condiționată nu este obligată să își însușească aspectele reținute în procesul-verbal elaborat de comisia pentru liberare condiționată și în documentele anexate, iar în ipoteza în care acestea sunt favorabile persoanei condamnate să dispună soluția liberării condiționate. Dimpotrivă, instanța investită cu soluționarea propunerii de liberare condiționată este obligată ca, pentru pronunțarea soluției, să țină cont de aspectele prevăzute de dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) din Codul penal](#), unul dintre acestea fiind ca instanța să aibă convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate.

19. În același sens sunt și [Decizia nr. 564 din 22 noiembrie 2022](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 2 februarie 2023, și [Decizia nr. 715 din 12 decembrie 2023](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 4 iunie 2024.

20. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

21. Pentru considerentele expuse, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), precum și al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Nicolae Mavrodin în Dosarul nr. 7.605/256 /2019* al Judecătoriei Medgidia și constată că dispozițiile [art. 100 alin. \(1\) lit. d\) din Codul penal](#) sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Medgidia și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 ianuarie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,

Oana-Cristina Puică
